

Innst. 319 L

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 65 L (2016–2017)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i kommunelova m.m. (råd for eldre, personar med funksjonsnedsetjing og ungdom)

Til Stortinget

Sammendrag

Innleiing og bakgrunn for lovframlegget

Av proposisjonen går det fram at regjeringa meiner det er viktig at innbyggjarane medverkar i kommunale avgjerdsprosessar som gjeld utforming av kommunale tenester, planarbeid, samfunnsutvikling og andre område. Eldre, personar med funksjonsnedsetjing og ungdom er ofte underrepresenterte i folkevalde organ. Regjeringa ønskjer difor å leggje til rette for at desse gruppene kan involverast i saker som gjeld levevilkåra deira. Medverknadsorgan sikrar at desse gruppene får bidra til gode avgjerdsprosessar i kommunane på saksfelt som gjeld dei. For å sikre like reglar, og for å gjere det enklare for kommunane og fylkeskommunane å forvalte medverknadsorgana, føreslår Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) i proposisjonen at kommunelova får ei ny generell føresegn om råd i kommunar og fylkeskommunar for eldre, personar med funksjonsnedsetjing og ungdom.

Eldre og personar med funksjonsnedsetjing har i dag ein lovfesta rett til medverknad. Føresegnene i kommunelova og andre generelle lover gjeld berre så lenge dei ikkje strir mot føresegnene i lov om kommunale og fylkeskommunale eldreråd og lov om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og

fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne m.m.

Departementet meiner prinsipielt at det skal vere opp til den einskilde kommunen og fylkeskommunen korleis dei involverer viktige brukargrupper i lokalpolitikken, og ønskjer å vere restriktive når det gjeld å påleggje kommunar og fylkeskommunar fleire faste organ og nye oppgåver. Departementet meiner at ordningane med eldreråd og råd for personar med funksjonsnedsetjing er godt innarbeidde, og føreslår difor å føre dei vidare.

Det har vore opp til kommunane sjølve om dei vil ha medverknadsordningar for andre grupper, og korleis dei i så fall skal organiserast. Det vanlegaste har vore ordningar for medverknad frå ungdom gjennom ungdomsråd og ungdommens kommunestyre.

Det har vore mykje uvisse rundt, og til dels ulik praktisering av, ordningane med ungdomsmedverknad. Det tilseier at det bør vere eit eins regelverk også for desse medverknadsordningane. Regjeringa føreslår difor at det skal vere frivillig for kommunane og fylkeskommunane å ha eit ungdomsråd eller ei anna form for ungdomsmedverknad, men at dei, dersom dei vel å ha ei slik ordning, må følgje systemet i lova.

Det går fram av proposisjonen at for departementet er det viktig at kommunane og fylkeskommunane kan velje den ordninga som passar best ut frå lokale forhold, og det er ønskjeleg å føre vidare den fleksibiliteten dei har i dag.

Det er føremålstenleg å samle reglar om kommunal organisering i kommunelova i staden for å ha ulike medverknadsordningar som er regulerte i særskilte lover og administrerte av ulike departement. Dei grunnleggjande reglane for organisering av medverknadsorgan bør vere like, men slik at kvar ordning er tilpassa dei ulike gruppene. Utfyllande reglar for dei einskilde ordningane blir fastsette i forskrift.

Departementet føreslår i proposisjonen å oppheve eldrerådslova og lova om råd for menneske med nedsett funksjonsevne og erstatte dei med ei ny generell føresegn i kommunelova om råd i kommunane og fylkeskommunane for eldre, personar med funksjonsnedsetjing og ungdom, i tillegg til forskrifter med utfyllande reglar for desse to ordningane.

Framlegg om ei ny føresegn i kommunelova § 10 b om råd i kommunar og fylkeskommunar for eldre, personar med funksjonsnedsetjing og ungdom blei sendt på høyring 15. februar 2016. Det blir i proposisjonen vist til at framlegga frå departementet i hovudsak får støtte hos høyringsinstansane. Sjå nærare omtale av høyringa i proposisjonen kap. 2 og under dei einskilde kapitla i proposisjonen.

I pkt. 3. i proposisjonen blir det gjeve ei omtale av innhentinga av kunnskapsgrunnlag.

I kap. 4 i proposisjonen blir det gjeve ei omtale av gjeldande rammeverk for medverknadsordningar, irekna Europarådet sitt charter om lokalt sjølvstyre og tilleggsprotokollen om innbyggjardeltaking, FN-konvensjonen om rettane til menneske med nedsett funksjonsevne, FN-konvensjonen om barnrettane, kommunelova, forvaltningslova, offentleglova, plan- og bygningslova og diskriminerings- og tilgjengelighetslova.

I kap. 9 i proposisjonen er det gjeve merknader til lovframlegget.

Eldreråd

Gjeldande rett

Kommunane og fylkeskommunane har plikt til å opprette eldreråd for kvar valperiode, jf. lov 8. november 1991 nr. 76 om kommunale og fylkeskommunale eldreråd §§ 1 og 5.

Eldrerådet er eit rådgjevande utval med mandat til å kome med fråsegner, oppmodingar og råd til eige kommunestyre/fylkesting, jf. eldrerådslova §§ 3 og 7. Hovudoppgåva er å uttale seg om «alle saker som gjeld levekåra for eldre», jf. §§ 3 og 7.

Det er kommunestyret/fylkestinget som nemner opp og avgjer kor mange medlemmer eldrerådet skal ha, jf. §§ 2 og 6. Pensjonistforeiningar har rett til å kome med framlegg til medlemmer. Fleirtalet av rådsmedlemmene skal vere alderspensjonistar i kommunen. Kommunestyret kan vedta å opprette eit felles råd for eldre og personar med nedsett funksjonsevne, jf. § 4 a.

Framlegget i høyringsnotatet

I høyringsnotatet føreslo departementet å samle reglane om kommunal organisering i ei ny generell føresegn i kommunelova § 10 b om råd for eldre, personar med funksjonsnedsetjing og ungdom. Dagens lovfesta ordning med eldreråd skulle i all hovudsak

førast vidare med ei lita endring i definisjonen av «eldre». Departementet føreslo ei nedre aldersgrense for eldre på 60 år.

Departementet beskrev i høyringsnotatet utførelse kva for reglar som ville inngå i ei framtidig forskrift om eldreråd.

Høyringa

Det går fram av proposisjonen at eit stort fleirtal av høyringsinstansane, mellom dei KS, er positive til framlegget om å heimle medverknadsordningane i ei ny felles føresegn i kommunelova, medan mange av organisasjonane som representerer dei eldre, er imot.

Departementet sine vurderingar og framlegg

Lovframlegget inneber at det framleis skal vere lovpålagt for kommunar og fylkeskommunar å opprette eldreråd. Føresegnene i eldrerådslova blir i all hovudsak førte vidare ved at det seinare blir fastsett forskrifter for denne medverknadsordninga.

Det går fram av proposisjonen at det er riktig at det vil vere enklare for departementet å endre forskriftene for eldrerådet enn å gjere justeringar i ei særlov. Men dette argumentet kan ikkje vere avgjerande. Departementet meiner at det er fleire fordelar ved å samle reglar om kommunal organisering i kommunelova. Det vil særleg for kommunane vere ei forenkling når ordningane sorterar under éi lov og eit departement. Ved å setje inn ei ny føresegn om obligatoriske eldreråd i kommunelova meiner departementet at ordninga med eldreråd vil bli betre integrert enn i dag.

Departementet fekk innspel i høyringa knytt til definisjonen av «eldre». Departementet føreslo ei nedre aldersgrense for eldre på 60 år. I forslaget er «eldre» som gruppe definert etter alder og ikkje etter til dømes pensjonsstatus. Departementet meiner det ikkje er riktig å definere kategorien «eldre» etter om dei har pensjon eller ikkje.

Fleire høyringsinstansar ønskjer at eldrerådet i større grad enn i dag skal få høve til å møte og tale direkte til medlemmene i kommunestyret. Den representative styringsmodellen er kjernen i det formelle lokalpolitiske styringssystemet. Medlemmene i kommunale og fylkeskommunale organ har i kraft av vervet talerett og rett til å kome med framlegg i saker som organet handsamar. Det å gje andre enn dei valde representantane i eit organ dei same rettane reiser nokre grunnleggjande demokratiske spørsmål. Medlemmer i ulike medverknadsordningar får då dei same rettane som ordinære kommunestyre- og fylkestingsmedlemmer, og dei vil kunne tvinge fram avrøystingar som dei som framleggsstillarar ikkje kan delta i eller bere ansvaret for overfor innbyggjarane.

Departementet ønskjer at råda framleis skal vere rådgjevande organ overfor kommunen for interesse-

ne til ei særleg gruppe. Ei anna sak er at eit kommunestyre, for å sikre ein open, brei og tilgjengeleg medverknad, kan gje representantar for desse medverknadsorgana taletid under handsaminga av ei sak.

Departementet beskrev i høyringsnotatet kva reglar som seinare vil bli fastsette for kvar einskild medverknadsordning.

Fleire av høyringsinstansane har uttrykt uro over at departementet i høyringsnotatet skreiv at elderråda skulle handsame «saker som er av særleg betydning for de eldre levevilkår». Dette er blitt oppfatta som ei innsnevring av gjeldande rett. Det er difor viktig for departementet å streke under at det ikkje har vore meininga. Ved fastsetjinga av forskrifta for elderrådet vil departementet bruke nemninga «alle saker som gjelder eldre levevilkår».

For det andre er det mange høyringsinstansar som er negative til at departementet opnar for å føre vidare dagens ordning med felles råd for eldre og personar med nedsett funksjonsevne. Departementet er einig i at desse to gruppene har ulike behov og utfordringar. Det er difor viktig for departementet å streke under at dette skal vere eit alternativ for kommunane i dei tilfella det er vanskeleg å få på plass separate råd for desse gruppene.

Høyringa viser at det er eit stort fleirtal som er positive til framlegget om å heimle medverknadsordningane i ei felles føresegn i ei ny § 10 b i kommunelova. Det går fram av proposisjonen at departementet på denne bakgrunnen held fast ved framlegget.

Råd for menneske med funksjonsnedsetjing

Gjeldande rett

Alle kommunar og fylkeskommunar skal ha eit råd eller ei anna representasjonsordning for menneske med nedsett funksjonsevne, jf. lov 17. juni 2005 nr. 58 om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne m.m. §§ 1 og 2.

Medverknaden skal i hovudsak skje gjennom rådgjeving og fråsegner.

Føremålet med råda er mellom anna å medverke til at menneske med nedsett funksjonsevne får tilgang til dei kommunale og fylkeskommunale tenestene som er nødvendige for at dei skal kunne fungere best mogleg.

Kommunestyret bestemmer kor mange medlemmer rådet skal ha.

Etter lova er det ulike alternativ når det gjeld organiseringa.

Framlegget i høyringsnotatet

I høyringsnotatet føreslo departementet å samle reglane om kommunal organisering i ei ny generell

føresegn i kommunelova § 10 b om råd for eldre, personar med funksjonsnedsetjing og ungdom. Dagens lovfesta ordning med råd for menneske med nedsett funksjonsevne skulle i all hovudsak først vidare med to endringar. For det første føreslo departementet å bruke nemninga «funksjonsnedsetjing» i tråd med ordbruken i Diskrimineringslovutvalet. For det andre valde departementet å ikkje føre vidare høvet til å velje ei anna medverknadsordning enn «råd».

Departementet beskrev i høyringsnotatet utførelse reglane i ei framtidig forskrift om råd for menneske med funksjonsnedsetjing.

Høyringa

Eit stort fleirtal av høyringsinstansane, mellom andre KS, er positive til framlegget om å heimle medverknadsordningane i ei ny felles føresegn i kommunelova. Av høyringsfråsegnene frå råda for personar med funksjonsnedsetjing er 28 for lovforslaget og sju imot. Dei fleste organisasjonane som representerer denne gruppa, er også positive til lovframlegget.

Fleire høyringsfråsegner ønskjer at råda for personar med funksjonsnedsetjing skal få større medverknad enn dei har etter dagens regelverk.

Departementet sine vurderingar og framlegg

Lovframlegget inneber at det framleis skal vere lovpålagt for kommunar og fylkeskommunar å opprette råd for personar med funksjonsnedsetjing. Føsegnene i lov om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne blir i all hovudsak førte vidare ved at det blir fastsett ei eiga forskrift.

Det går fram av proposisjonen at det er riktig at det vil vere lettare for departementet å endre forskriftene for rådet for personar med funksjonsnedsetjing enn å gjere justeringar i ei særlov. Departementet meiner likevel at det er fleire fordelar ved å samle reglar om kommunal organisering i kommunelova. Det vil vere enklare for kommunane at regelverket sorterer under éi lov og eitt departement. Ved å setje inn ei ny føresegn om obligatoriske råd for personar med funksjonsnedsetjing i kommunelova meiner departementet at ordninga med råd vil bli betre integrert i kommunen enn i dag.

Departementet ser at omtalen av FN-konvensjonen om rettane til menneske med nedsett funksjonsevne (CRPD) i høyringsnotatet er noko knapp. Departementet har difor gjeve ein fyldigare omtale i proposisjonen. Departementet meiner at når medverknadsordninga for personar med funksjonsnedsetjing blir ført vidare i kommunelova med forskrifter, vil Noreg framleis ha eit regelverk som bidreg til å oppfylle dei internasjonale forpliktingane dei har etter CRPD.

Når det gjeld innspelet frå Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) om ei sentral eining for brukarmedverknad, vil departementet vise til at konvensjonen ikkje stiller krav til organisering på detaljnivå. Statane vel sjølve korleis dei gjennomfører rettane.

Fleire av høyringsinstansane har kome med innspel til definisjonen av «personar med funksjonsnedsetjing». Departementet er einig med dei som synest dette er ein for snever definisjon, og viser til omtalen av dette omgrepet i særmerknaden til diskriminerings- og tilgjengelova § 5 i Prop. 88 L (2012–2013):

«Med ‘nedsatt funksjonsevne’ menes tap av eller skade på en kroppsdel eller i en av kroppens funksjoner. Dette kan for eksempel dreie seg om nedsatt bevegelses-, syns- eller hørselsfunksjon, nedsatt kognitiv funksjon, eller ulike funksjonsnedsettelse på grunn av allergi, hjerte- eller lungesykdommer. Begrepet omfatter også psykiske lidelser som for eksempel depresjon eller bipolare lidelser.»

Departementet har endra definisjonen av «personar med funksjonsnedsetjing» i tråd med dette.

Fleire høyringsinstansar ønskjer å gje råda for personar med funksjonsnedsetjing større medverknad enn dei har i dag. Det å gje andre enn dei valde representantane til eit organ dei same rettane reiser nokre grunnleggjande demokratiske spørsmål. Departementet ønskjer at råda framleis skal vere rådgjevande organ for interessene til ei særleg gruppe overfor kommunen. Ei anna sak er at eit kommunestyre kan gje representantar for desse medverknadsorganane taletid under handsaminga av ei sak.

Departementet beskrev i høyringsnotatet kva for reglar som seinare vil bli fastsette for kvar enkelt medverknadsordning. Mange av høyringsinstansane har reagert negativt på framlegget om å føre vidare ei ordning som gjeldande rett opnar for – at kommunane kan ha felles råd for eldre og personar med nedsett funksjonsevne. Departementet er einig i at dette er grupper med ulike behov og utfordringar, og strekar under at dette skal vere eit alternativ for kommunane i dei tilfella det er vanskeleg å få på plass separate råd for desse gruppene.

Høyringa viser at eit stort fleirtal av høyringsinstansane er positive til framlegget om å heimle medverknadsordningane i ei felles føresegn i ein ny § 10 b i kommunelova.

Ungdomsmedverknad

Ulike frivillige ordningar med ungdomsmedverknad

Det har vore opp til den einskilde kommunen å bestemme om dei skal ha ei formell medverknadsordning for ungdom. Mange kommunar og fylkeskommunar har sett i verk tiltak for å få barn og unge

til å bli politisk engasjerte i større grad enn tidlegare. Rekrutteringa har ofte skjedd med utgangspunkt i skulane og med hjelp frå elevråda. Vanlege medverknadsordningar har vore ungdomsråd (mest brukt), barn og unges kommunestyre og ungdommens fylkesting. Ungdomsråda har vore organiserte forskjellig, og dei har hatt ulike oppgåver og ulik grad av ansvar.

Framlegget i høyringsnotatet

I høyringsnotatet føreslo departementet å samle reglane om kommunal organisering i ei ny, generell føresegn i kommunelova § 10 b om råd for eldre, personar med funksjonsnedsetjing og ungdom, med forskrifter for kvar einskild medverknadsordning.

Departementet føreslo at kommunestyret eller fylkestinget sjølv skal bestemme om det skal etablert eit ungdomsråd med ein valperiode på inntil to år. Ordlyden ville ikkje vere til hinder for at kommunestyret eller fylkestinget valde ei anna medverknadsform som ut frå lokale forhold var betre eigna. Departementet ønskte å føre vidare dagens frivillige organisering av ungdomsråd og andre former for ungdomsmedverknad og la det vere opp til kommunane og fylkeskommunane korleis dei organiserer dette innanfor dei rammene lova set. Framlegget om ein valperiode på inntil to år var grunngeve med at ungdom er i ein livsfase der det er vanskeleg å binde seg til den ordinære valperioden på fire år.

Departementet beskrev i høyringsnotatet utførelse kva reglar som vil inngå i ei forskrift om ungdomsråd.

Høyringa

Departementet har fått mange høyringssvar til framlegget om ei ny føresegn i kommunelova om råd for ungdom. Eit stort fleirtal av høyringsinstansane er positive til framlegget om å heimle medverknadsordningane i ei ny felles føresegn i kommunelova. Det er også stor tilslutning til at det er fornuftig å ha ein kortare valperiode for denne gruppa.

Av høyringsfråsegnene frå kommunale ungdomsråd, fylkeskommunale ungdomsråd, ungdommens kommunestyre o.l. er 62 for lovpålagd ungdomsmedverknad og to positive til framlegget frå departementet om ei frivillig ordning for kommunane.

Departementet sine vurderingar og framlegg

Det går fram av proposisjonen at det framleis skal vere frivillig for kommunar og fylkeskommunar å opprette ungdomsråd eller liknande medverknadsordningar for ungdom for ein valperiode på inntil to år. Men kommunar som vel å ha ei medverknadsordning for ungdom, ungdomsråd eller liknande ordning (til dømes ungdommens kommunestyre), må følgje

det regelverket som er laga for medverknadsordning i kommunelova med forskrift.

Departementet konstaterer at eit stort fleirtal av høyringsinstansane er negative til at ordningane for ungdomsmedverknad ikkje er føreslått lovpålagde på linje med råda for eldre og personar med funksjonsnedsetjing. Departementet ser at det er gode argument for at alle kommunar bør ha som mål å ha ei eller anna formell medverknadsordning for ungdom.

Kommunestrukturen i Noreg er samansett. Dei kommunane og fylkeskommunane som ikkje har ungdomsråd eller andre former for medverknadsordningar, kan ha problem med rekrutteringa. Departementet har tillit til at dersom ungdommen sjølv og/eller «dei vaksne» i ein kommune eller eit fylke ser behov for å formalisere ei eller anna form for ungdomsmedverknad, vil det kome på plass.

Departementet meiner at det er fleire fordelar ved å samle reglar om kommunal organisering i kommunelova. Det vil særleg for kommunane innebere ei forenkling. Departementet har som mål at ungdomsråda og andre medverknadsordningar skal følgjast betre opp enn i dag, då det er mykje uvisse rundt og også ulik praktisering av ordningane. Departementet strekar i proposisjonen under at kommunane har eit ekstra stort ansvar for å rettleie ungdommen, som ofte har lite erfaring med kompliserte saksdokument og byråkrati. Kommunane bør streve etter å involvere ungdommen tidleg i alle saker som gjeld levekåra for denne gruppa.

Departementet har fått fleire innspel til framlegget om å ha ei øvre aldersgrense for «ungdom» på 18 år. Departementet meiner det er riktig å definere «ungdom» med ei øvre aldersgrense på 18 år, men er samstundes opne for at dersom ein ungdom fyller 19 eller 20 år i løpet av valperioden, skal vedkomande kunne halde fram i vervet ut perioden.

Fleire høyringsinstansar er opptekne av at ungdomsråda i mange kommunar i dag fungerer svært bra, og dei er redde for at eit nytt regelverk skal gjere det vanskelegare for kommunane å innføre medverknadsordningar for ungdom. Redd Barna er bekymra for at manglande lovfesting av kommunale og fylkeskommunale medverknadsorgan for barn og unge, samstundes som det blir strengare nasjonale retningslinjer for korleis desse organa skal vere, kan føre til at fleire kommunar og fylke lét vere å etablere slike organ eller avskaffar dei organa dei allereie har.

Når departementet ikkje har ønskt å påleggje alle kommunar å ha ei medverknadsordning for ungdom, men opna for at kvar kommune sjølv kan bestemme, er det for at eit rigid regelverk ikkje skal stoppe kommunane frå å innføre ei medverknadsordning for ungdom. Samtidig har det vore nødvendig å klargjere kva reglar kommunane må følgje dersom dei etablerer ei medverknadsordning.

Det blir i proposisjonen peikt på at det å gje andre enn dei valde representantane til eit organ dei same rettane reiser grunnleggjande demokratiske spørsmål. Departementet ønskjer at ungdomsråda og liknande medverknadsordningar framleis skal vere rådgjevande organ for interessene til ei særleg gruppe overfor kommunen. Eit kommunestyre kan likevel gje representantar for desse medverknadsorganana tale tid under handsaminga av ei sak.

Departementet er ikkje einig med dei som hevdar at Noreg ikkje følgjer opp sine internasjonale forpliktingar. Barn og unges medverknad er i Noreg regulert gjennom ei rekkje føresegnar i spesiallovgjevinga og er eit gjennomgåande prinsipp i all forvaltnings- og tiltakspraksis overfor barn. Den føreslåtte medverknadsordninga for ungdom i kommunelova § 10 b vil styrkje medverknad for ungdom og inngår som eitt av fleire eksisterande tiltak som skal støtte opp om dette prinsippet. Med heimel i denne føresegna vil departementet seinare fastsetje ei forskrift om ungdomsråd eller ei anna form for ungdomsmedverknad.

Ei ny, frivillig ordning med ungdomsråd eller ei anna ordning for medverknad skal ha same status som dei to lovpålagde råda for eldre og personar med funksjonsnedsetjing. Fråsegnene deira skal vere rådgjevande.

Mange høyringsinstansar er opptekne av innhaldet i forskrifta som skal regulere verksemda til ungdomsråda.

Høyringa viser at det er eit stort fleirtal som er positive til framlegget om å heimle medverknadsordningane i ei felles føresegn i ein ny § 10 b i kommunelova.

Særleg om Svalbard

Høyringsnotatet inneheldt ikkje framlegg om endringar i Svalbardlova, men Longyearbyen ungdomsråd har gjeve positiv høyringsuttale til ordninga med ungdomsråd. For å sikre at dei same reglane vil gjelde for Longyearbyen lokalstyre som for kommunane på dette området, legg departementet fram forslag til endringar i Svalbardlova § 36 b. Endringane vil berre gjelde ungdomsråd eller ei anna medverknadsordning for ungdom, då Longyearbyen ikkje er eit livsløpssamfunn.

Økonomiske og administrative konsekvensar

Det går fram av proposisjonen at framlegget om eit nytt regelverk for ungdomsråd vil kunne krevje økonomiske ressursar til sekretariatshjelp etc. og også føre til ein del administrativt meirarbeid. Sidan dei fleste kommunar og fylkeskommunar allereie har ei form for medverknadsordning for ungdom, vil det neppe bli så stor skilnad.

Når det gjeld eldreråd og råd for menneske med nedsatt funksjonsevne, føreslår departementet i det alt vesentlege å føre vidare gjeldande regelverk. For kommunane og fylkeskommunane blir det difor ikkje nemneverdig administrativt meirarbeid.

Ei felles føresegn i kommunelova er med på å forenkla og klargjere administreringa av desse råda for kommunane og fylkeskommunane. Samla sett meiner departementet difor at framlegget ikkje fører til behov for auka overføringar til kommunane og fylkeskommunane.

Det er Kommunal- og moderniseringsdepartementet som skal handsame spørsmål om korleis ein skal forstå den nye føresegna i kommunelova, med kontakt med Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) og Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og brukarorganisasjonane. For departementet blir dette ei ny oppgåve som vil krevje at det blir sett av administrative ressursar innanfor eksisterande rammer.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Stine Renate Håheim, Stein Erik Lauvås, Helga Pedersen og Eirin Sund, fra Høyre, Frøde Helgerud, Frank J. Jenssen, Bjørn Lødemel og Ingjerd Schou, fra Fremskrittspartiet, Mazyar Keshvari og lederen Helge André Njåstad, fra Kristelig Folkeparti, Marie Ljones Brekke, fra Senterpartiet, Heidi Greni, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, viser til Prop. 65 L (2016–2017).

Komiteen viser til at eldre og personer med nedsatt funksjonsevne i dag har en lovfestet rett til medvirkning i kommuner og fylkeskommuner. Bestemmelsene om eldreråd er hjemlet i lov 8. november 1991 om kommunale og fylkeskommunale eldreråd. Loven blir forvaltet av Arbeids- og sosialdepartementet. Lov av 17. juni 2005 om råd eller annen representasjonsordning i kommuner og fylkeskommuner for mennesker med nedsatt funksjonsevne blir forvaltet av Barne- og likestillingsdepartementet. Når det gjelder ungdom, er ikke tilsvarende rådsordninger lovfestet. Det er opp til kommunene å etablere ungdomsråd og/eller ungdommens kommunestyre, noe de fleste kommunene har gjort.

Komiteen viser til at departementet prinsipielt sett mener at det skal være opp til den enkelte kommune og fylkeskommune å bestemme hvordan de vil involvere viktige brukergrupper, og at en ønsker å være restriktiv når det gjelder å pålegge flere faste organ og nye oppgaver. Departementet mener likevel at

ordningen med eldreråd og råd for personer med nedsatt funksjonsevne er så godt innarbeidet at en foreslår å videreføre ordningene. Departementet ønsker ikke å lovfeste et medvirkningsorgan for ungdom. Kommuner og fylkeskommuner som velger å opprette ungdomsråd eller lignende medvirkningsordninger, pålegges imidlertid å følge det regelverket som er utarbeidet for medvirkningsordninger i kommuneloven med forskrift.

Komiteen viser til at forslagene til endringer i lovgrunnlaget for de kommunale medvirkningsordningene som behandles i Prop. 65 L (2016–2017), ble presentert i et høringsnotat utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) i samarbeid med Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) og Barne- og likestillingsdepartementet (BLD). Høringsnotatet foreslår en ny bestemmelse i kommuneloven – § 10 b – om råd i kommuner og fylkeskommuner for eldre, personer med nedsatt funksjonsevne og ungdom. Denne bestemmelsen erstatter tidligere lovgrunnlag for eldreråd og råd for personer med nedsatt funksjonsevne.

Komiteen merker seg at det har vært bred deltakelse i høringsrunden til departementet. Det er innkommet 235 hørings svar. Et klart flertall, 179 av høringsinstansene, støtter forslaget om en felles bestemmelse i kommuneloven kombinert med forskrifter for hver enkelt ordning. Et mindretall på 28 er imot lovforslaget og ønsker å beholde særlovgivningen for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne.

Komiteen merker seg at 47 av høringsinstansene er negative til høringsnotatets forslag om at det fortsatt skal kunne etableres et felles råd for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne.

Komiteen merker seg at 98 av høringsinstansene mener at ordningen med ungdomsmedvirkning skal være lovpålagt. Departementet viser til at det også i 2013 ble sendt ut et høringsnotat om en medvirkningsordning for ungdom hvor ca. 80 pst. av hørings svarene uttrykte ønske om lovfesting. Det vises til at i 2016 hadde 76 pst. av kommunene en ordning med ungdomsråd, mens 24 pst. har barn og unges kommunestyre. 90 pst. av kommunene har en av eller begge disse ordningene.

Komiteen merker seg at KS mener forslaget om å samle medvirkningsordningene i kommuneloven ikke bør behandles separat, men vurderes i sammenheng med forslaget til ny kommunelov. KS uttalte under høringen i 2013 at de var imot en lovpålagt ordning for ungdomsmedvirkning, men at en eventuell lovfesting burde skje ved at kommuneloven fikk en egen og generell bestemmelse om medvirkningsorgan. Departementet viser til at det i mandatet til Kommunelovutvalget framgikk at utvalget ikke skulle se nærmere på kommunale medvirkningsordninger (eldreråd, ungdomsråd, råd for personer med

funksjonsnedsettelse) fordi arbeidet med et lovprosjekt om medvirkningsordninger i kommuner og fylkeskommuner allerede var etablert i KMD, ASD og BLD.

Komiteen viser til at Stortinget i november 2015 behandlet Dokument 8:131 S, framsatt av representantene Rigmor Aasrud, Arild Grande, Hege Haukeland Liadal, Sonja Mandt og Geir Jørgen Bekkevold, om lovfesting av ungdomsråd. Et flertall i kommunal- og forvaltningskomiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, innstilte på følgende vedtak i 2015 som ved Stortingets behandling falt med 53 mot 50 stemmer:

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om lovfesting av ungdomsråd.
2. Stortinget ber regjeringen utforme nasjonale retningslinjer for ungdomsråd.

En samlet komité mente det er viktig at barn og unge gis mulighet til å medvirke, påvirke og reise egne saker og delta i demokratiske prosesser i lokaldemokratiet. I denne forbindelse ble det vist til at barn og unges rett til å bli hørt er tydelig i barneloven §§ 31–33, i Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon artikkel 12.

Komiteen støtter forslaget i høringsnotatet fra KMD, ASD og BLD om at det utarbeides en ny bestemmelse i kommuneloven – § 10B – om råd i kommuner og fylkeskommuner for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom i tillegg til forskrifter med utfyllende regler for hver av ordningene.

Komiteen merker seg at enkelte høringsinstanser ønsker å beholde dagens særlovgivning for eldre og personer med funksjonsnedsettelse fordi de mener at rettighetene til disse gruppene kan bli svekket. Komiteen mener en felles lovbestemmelse i kommuneloven kombinert med forskrifter for de enkelte medvirkningsordningene må utformes slik at ordningene ikke får en mindre og svekket betydning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Venstre, mener at eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse fortrinnsvis bør etableres som separate råd. Utfordringene og tiltak for eldre og personer med funksjonsnedsettelse bør ikke behandles som to sider av samme sak, men som ulike gruppers behov for medvirkning og myndighetskontakt. Det bør, slik departementet foreslår, likevel åpnes for unntak slik at det kan etableres felles råd der brukergruppene og kommunene ønsker dette.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti

viser til beskrivelsen av reglene som kommer for hvert enkelt av rådene. Disse medlemmer er uenige i at det skal være mulig å etablere felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse. Det vises til høringsrunden hvor mange sentrale organisasjoner, blant annet Norges Handikapforbund, motsatte seg dette. I NIBR-rapport 2014:4 kommer det frem at virksomhetsområdene til rådene er ulike. Der fremkommer det også at fellesrådene er mest aktive på saksfelt som er relevant for eldre. Det er viktig at rådet for funksjonshemmede også skal representere unge mennesker. For ungdomsråd legges det opp til en øvre aldersgrense 18 år. Interesser og livsfase for personer over 18 år vil være svært ulike sammenlignet med eldre, og fokus på innhold i tjenester kan derfor også være svært forskjellig.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å lovfeste at eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse ikke kan slås sammen.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener en ny bestemmelse i kommuneloven også må inneholde en bestemmelse om lovfestet rett til medvirkning for ungdom gjennom plikt for kommuner og fylkeskommuner til å opprette et ungdomsråd, eventuelt et ungdommens kommunestyre som ivaretar lovfestede funksjoner.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at de fleste høringsinstansene som uttalte seg, ønsket en lovfesting av ungdomsrådene og ungdoms medbestemmelse. Ungdom har ikke stemmerett og har derfor i motsetning til for eksempel eldre ingen direkte måte å få innflytelse i en kommune eller et fylke på dersom deres interesser ikke blir hørt. Det er derfor viktig at ungdoms medbestemmelse blir lovfestet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at barn og unges rett til å bli hørt er tydelig i barneloven §§ 31–33, i Grunnloven § 104 og i FNs barnekonvensjon artikkel 12. FNs barnekomité i Genève skriver også om viktigheten av at barn og unge blir hørt i ungdomsråd i sin generelle kommentar om artikkel 12 i barnekonvensjonen.

Disse medlemmer mener disse forpliktelsene og den åpenbare fordelene det er for samfunnet at barn og unge engasjerer seg, tar ansvar, deltar og blir hørt, gjør at det derfor ikke kan være opp til den en-

kelte kommune, eller «de voksne», slik departementet omtaler det, om en vil sikre dette eller ikke.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I kommuneloven skal ny § 10 b lyde:

§ 10 b *Råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom*

Kommunestyret og fylkestinget skal selv velge et eldreråd, et råd for personer med funksjonsnedsettelse og et ungdomsråd eller annen medvirkningsordning for ungdom. Flertallet av medlemmene i eldrerådet skal på valgtidspunktet ha fylt 60 år. Ungdomsråd og medvirkningsordning for ungdom skal ha en valgperiode på inntil to år, og medlemmene skal på valgtidspunktet ikke ha fylt 19 år.

Rådene og medvirkningsordningene er rådgivende organer for kommunen eller fylkeskommunen og har rett til å uttale seg i saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom.

Departementet gir forskrift om oppgaver, organisering og saksbehandling for rådene og en annen medvirkningsordning for ungdom.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre mener barn og ungdoms medvirkning er viktig for demokratiutvikling og for å utvikle barne- og ungdomspolitikken i kommuner og fylkeskommuner. Disse medlemmer viser til at de aller fleste kommuner i dag har medvirkningsordninger, som for eksempel barne- og ungdomsråd. Situasjonen i fylkeskommunene er i hovedsak som for kommunene.

Disse medlemmer mener det betydelige omfanget av lokale medvirkningsordninger for ungdom viser at norske kommuner og fylker ønsker ungdoms innspill og engasjement velkommen. Det at et mindretall ikke har formaliserte ordninger, kan ha ulike årsaker og trenger heller ikke bety at ungdom i disse lokalsamfunnene ikke blir hørt. Etter disse medlemmers oppfatning er det uansett lite som tilsier at det er behov for å pålegge kommunene en lovfestet etablering av ungdomsråd, uavhengig av de vurderingene både ungdom og andre gjør lokalt. Disse medlemmer har tillit til at hvis ungdommen selv og/eller de «voksne» i en kommune eller et fylke ser behov for å formalisere ungdoms medvirkning, så vil dette komme på plass, noe den omfattende utbredelsen av ungdomsråd, uten forutgående lovfesting, faktisk viser.

Disse medlemmer mener denne tilnærmingen gir gode rammer for medvirkning samtidig som handlingsrom for lokaldemokratiet ikke innsnevres. Disse medlemmer mener av samme grunner at medvirkningsorgan for ungdom ikke bør lovfestes.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I kommuneloven skal ny § 10 b lyde:

§ 10 b *Råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom*

Kommunestyret og fylkestinget skal selv velge et eldreråd og et råd for personer med funksjonsnedsettelse. Flertallet av medlemmene i eldrerådet skal på valgtidspunktet ha fylt 60 år.

Kommunestyret eller fylkestinget kan selv velge et ungdomsråd. Ungdomsrådet skal ha en valgperiode på inntil to år. Medlemmene i ungdomsrådet skal på valgtidspunktet ikke ha fylt 19 år.

Rådene er rådgivende organer for kommunen eller fylkeskommunen og har rett til å uttale seg i saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom.

Kommunestyret eller fylkestinget kan selv etablere en annen medvirkningsordning for ungdom enn et ungdomsråd. Andre ledd andre og tredje punktum og tredje ledd gjelder tilsvarende for funksjonstiden og oppgavene til en slik annen medvirkningsordning og valgperioden for representanter til ordningen.

Departementet gir forskrift om oppgaver, organisering og saksbehandling for rådene og en annen medvirkningsordning for ungdom.»

Komiteen viser til at rådene som etableres etter ny § 10 b i kommuneloven, skal være rådgivende organ som representerer interessene til særlige grupper.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at forskriftene som utarbeides for de enkelte rådene, skal gi bestemmelser som fastsetter hvilke sakstyper som skal forelegges rådene og hvordan rådenes vedtak og forslag skal framsettes for kommunenes/fylkeskommunenes politiske ledelse og kommunestyret/fylkestinget. Flertallet mener bestemmelsene i lov og forskrifter ikke må være til hinder for at kommuner og fylkeskommuner gir retningslinjer som gir rådene en utvidet rolle, f.eks. budsjettmidler til fordeling, tale og forslagsrett i kommunestyrets/fylkestingets møter mv. slik dette ofte praktiseres i dag.

På bakgrunn av dette fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at regelverket ikke skal være til hinder for at kommuner og fylkeskommuner gir retningslinjer som gir rådene en utvidet rolle, f.eks. budsjettmidler til fordeling, tale- og forslagsrett i kommunestyrets/fylkestingets møter mv.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at lovforslaget i ny § 10 b omtaler at «Departementet gir forskrift om oppgaver, organisering og saksbehandling (...)». Disse medlemmer viser til at høringsnotatet beskrev hva som senere skulle forskriftsfestes. I forslaget til forskrift for eldre – tilsvarende formuleringer ble benyttet for de to andre brukergruppene – stod det:

«Det skal være en formålsparagraf hvor det skal stå at formålet med rådet er å legge til rette for at eldre blir sikret en bred, åpen og tilgjengelig brukermedvirkning i saker som er av særlig betydning for de eldres levevilkår.»

Videre:

«Det skal stå at eldrerådet er et rådgivende organ for kommunen og fylkeskommunen og rådet har rett til å uttale seg om alle saker som berører dem.»

Disse medlemmer gir derfor ikke sin tilslutning til at det skal forskriftsfestes «hvilke sakstyper» som skal forelegges rådene.

Disse medlemmer mener videre det blir uheldig å legge føringer om at det skal forskriftsfestes «hvordan rådenes vedtak og forslag skal framsettes for kommunenes/fylkeskommunenes politiske ledelse og kommunestyret/fylkestinget». Disse medlemmer viser i den sammenheng til departementets beskrivelse av dette i proposisjonen:

«Det skal stå at kommunene og fylkeskommunene skal etablere gode rutiner lokalt som bidrar til at eldrerådet får aktuelle saker til behandling i god tid før kommunestyret eller fylkestinget eller et annet folkevalgt organ skal fatte vedtak i saken. Det skal videre stå at eldrerådet skal uttale seg før kommunestyret og fylkestinget setter ned et sekretariat, før det fastsettes saksbehandlingsregler og før det vedtas budsjetter for rådet.»

Disse medlemmer viser til at flertallet gir uttrykk for at bestemmelsene i lov og forskrifter ikke må være til hinder for at kommuner og fylkeskommuner kan lage egne retningslinjer som gir rådene en utvidet rolle. Disse medlemmer legger til grunn at en kommune ikke kan gi større rettigheter til særgrupper i strid med kommunelovens bestemmelser om møte- og talerett, hvilket er uttrykkelig omtalt i proposisjonen. Disse medlemmer mener forslaget om ny bestemmelse i kommuneloven om med-

virkningsordninger, med tilhørende forskrifter for disse ordningene, vil bidra til at vi får et tilfredsstillende regelverk på plass som ikke bør «uthules».

Komiteen deler i denne sammenheng departementets vurdering når det heter at det for å sikre en åpen, bred og tilgjengelig kanal for medvirkning kan være naturlig for kommunestyret å gi representanter for medvirkningsorganene taletid under behandling av spesielle saker for å belyse rådets synspunkt og forslag.

Komiteen mener rådene for eldre og personer med funksjonsnedsettelse må sammensettes slik at det er delt representasjon fra organisasjonene som ivaretar gruppenes interesser og fra kommunenes ordinære politiske styringsorgan. Ungdomsråd bør være sammensatt av ungdom under 18 år, slik flertallet av høringsinstansene går inn for, men slik at de som er valgt, sitter ut valgperioden selv om de har fylt 18 eller 19 år.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er sentralt at det legges til rette for at rådene får mulighet til reell innflytelse og arbeidsvilkår.

Dette vil forutsette at rådene sikres økonomiske ressurser til sitt arbeid og at kommunene tar ansvar for at rådene får informasjon om hvilke saker og hvilke prosesser som er i gang i kommunene, og at kommunene legger til rette for aktiv medvirkning i saker på et tidspunkt i behandlingen som gjør påvirkning mulig.

Dette medlem påpeker at det spesielt for ungdomsråd i kommuner som ikke har hatt det, vil være behov for opplæring, både i selve rådet, i kommunestyret og i den kommunale administrasjonen, om barnekonvensjonen og barns rettigheter. Dette medlem understreker behovet for at det avsettes personalressurser, og at det tas et politisk ansvar for å gi arbeidet høy legitimitet.

Dette medlem mener at kommunene må være særlig oppmerksomme på grupper som verken er organisert eller gjør seg gjeldende i elevråd eller aktivisme. Det er viktig at det rekrutteres ungdom med ulik erfaring, og at erfaring fra barnevern, minoritetspråklige unge og unge funksjonshemmede er representert. I dag er praksis for rekruttering svært varierende der ungdomsråd er opprettet. Unge må selv kunne påvirke og velge hvem som skal sitte i rådet.

Komiteen mener forskriftene må pålegge kommuner/fylkeskommuner å stille til rådighet nødvendig sekretariatsassistanse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, forutsetter forøvrig at forskriftene utformes som generelle retningslinjer slik at den enkelte kommune/fylkeskommune får rom for å gi egne bestemmelser for rådenes arbeid som er tilpasset lokale forhold og behov.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti støtter ikke et premiss om at forskriftene skal utformes som generelle retningslinjer. Poenget med et nytt regelverk om medvirkningsordninger og plasseringen i kommuneloven har vært å samle ordningene i en ny bestemmelse, under ett departement, slik at det skal bli lettere for både kommunene og brukerne å få oversikt over hvilke regler som gjelder. Det har vært en del usikkerhet om praktiseringen av regelverket for medvirkningsordningene. Disse medlemmer viser til at departementet i høringsnotatets omtale av dette gir flere viktige føringer som bør være felles for alle kommuner:

«Det følger av kommuneloven § 39 nr. 1 at hvert kommunestyre og fylkesting skal lage et reglement for rådene. Der vil det presiseres nærmere hvordan disse gruppene kan arbeide for å påvirke de kommunale og fylkeskommunale beslutningsprosessene og hvilke sakstyper de skal gi råd i. Kommuner og fylkeskommuner har et særlig ansvar for å lage et reglement for ungdomsmedvirkning som er tilpasset denne gruppen, slik at det er lett forståelig hva som kreves i henhold til lov og forskrifter. En god sekretariatsordning vil derfor være viktig for å nå dette målet.»

Disse medlemmer støtter departementets vurderinger.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Venstre mener det er uheldig at regjeringen ønsker å begrense kommunenes mulighet til å finne løsninger som øker ungdoms medvirkning, løsninger som blant annet å gi ungdomsråd møte- og talerett. Disse medlemmer mener det er viktig å gi kommunene muligheten til å skreddersy løsninger som passer deres lokale tilstander. Videre mener disse medlemmer at det å gi ungdomsråd møte- og talerett kan være viktige verktøy for å sikre høyere politisk deltakelse blant ungdom. Derfor bør ikke kommunenes frihet til å bruke disse verktøyene minskes.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre:

Forslag 1

I kommuneloven skal ny § 10 b lyde:

§ 10 b *Råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom*

Kommunestyret og fylkestinget skal selv velge et eldreråd og et råd for personer med funksjonsnedsettelse. Flertallet av medlemmene i eldrerådet skal på valgtidspunktet ha fylt 60 år.

Kommunestyret eller fylkestinget kan selv velge et ungdomsråd. Ungdomsrådet skal ha en valgperiode på inntil to år. Medlemmene i ungdomsrådet skal på valgtidspunktet ikke ha fylt 19 år.

Rådene er rådgivende organer for kommunen eller fylkeskommunen og har rett til å uttale seg i saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom.

Kommunestyret eller fylkestinget kan selv etablere en annen medvirkningsordning for ungdom enn et ungdomsråd. Andre ledd andre og tredje punktum og tredje ledd gjelder tilsvarende for funksjonstiden og oppgavene til en slik annen medvirkningsordning og valgperioden for representanter til ordningen.

Departementet gir forskrift om oppgaver, organisering og saksbehandling for rådene og en annen medvirkningsordning for ungdom.

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å lovfeste at eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse ikke kan slås sammen.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

A

vedtak til lov

om endringer i kommunelova m.m. (råd for eldre, personar med funksjonsnedsettjing og ungdom)

I

I lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner skal ny § 10 b lyde:

§ 10 b *Råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom*

Kommunestyret og fylkestinget skal selv velge et eldreråd, et råd for personer med funksjonsnedsettelse og et ungdomsråd eller annen medvirkningsordning for ungdom. Flertallet av medlemmene i eldrerådet skal på valgtidspunktet ha fylt 60 år. Ungdomsråd og medvirkningsordning for ungdom skal ha en valgperiode på inntil to år, og medlemmene skal på valgtidspunktet ikke ha fylt 19 år.

Rådene og medvirkningsordningene er rådgivende organer for kommunen eller fylkeskommunen og har rett til å uttale seg i saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom.

Departementet gir forskrift om oppgaver, organisering og saksbehandling for rådene og en annen medvirkningsordning for ungdom.

II

I lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard skal ny § 36 b lyde:

Lokalstyret kan selv velge et ungdomsråd. Ungdomsrådet skal ha en valgperiode på inntil to år. Medlemmene i ungdomsrådet skal på valgtidspunktet ikke ha fylt 19 år. Ungdomsrådet er et rådgivende organ for lokalstyret og har rett til å uttale seg i saker som gjelder ungdom.

Lokalstyret kan selv etablere en annen medvirkningsordning for ungdom enn et ungdomsråd. Første ledd andre til fjerde punktum gjelder tilsvarende for funksjonstiden og oppgavene til en slik annen med-

virkningsordning og valgperioden for representanter til ordningen.

Departementet gir forskrift om oppgaver, organisering og saksbehandling for ungdomsrådet og en annen medvirkningsordning for ungdom.

Nogjeldande § 36 b blir ny § 36 c.

III

Lov 8. november 1991 nr. 76 om kommunale og fylkeskommunale eldreråd blir oppheva.

IV

Lov 17. juni 2005 nr. 58 om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne m.m. blir oppheva.

V

Lova gjeld frå den tida Kongen fastset.

B

Stortinget ber regjeringen sikre at regelverket ikke skal være til hinder for at kommuner og fylkeskommuner gir retningslinjer som gir rådene en utvidet rolle, f.eks. budsjettmidler til fordeling, tale- og forslagsrett i kommunestyrets/fylkestingets møter mv.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 23. mai 2017

Helge André Njåstad

leder

Heidi Greni

ordfører

